MIT SZÓL HOZZÁ?

„Ingyenbürokrácia"

Ezúton szeretném figyelmeztetni a T. MÁV-ot és a T. Volánt arra, hogy jegypénztárainak kifosztására készülnek. Hozzám (a villamoson) közel álló forrásból tudom, hogy a támadási akció tervezése és szervezése megkezdődött. A „rablók" hetven éven felüliek. Motiválójuk a *tiltakozás*. Céljuk, hogy eltüntessék a kaszszákból a nekik járó *ingyenjegyeket*.

Mert szerintük azoknak az égvilágon semmi értelmük, hasznuk, funkciójuk nincs. Azazhogy: utazás előtt *sorba kell állni érte* az idős, többnyire gyenge, beteges embereknek a pénztárablakok előtt. *Eltűrni* a rohanó ifjabbaktól a „sort feltartó vének"-nek kijáró, számos gúnyos megjegyzést; *igazolni*, bizonyítani öregségüket; *kérni* a nekik járó ingyenjegyet; *vigyázni* arra egész úton; *ügyelni rá*, meddig érvényes... Mindezt szigorúan kedvezményes alapon: kormányhatározatra.

Ami tulajdonképpen szép elv, nemes gesztus, és valóban nagy segítség az idős embereknek (tudniillik, hogy hetvenedik életévüktől ingyen utazhatnak) — csak ne lenne a fentebb leírt, *teljességgel értelmetlen „gyakorlata"*. Nyomtatott — nyilván, nem kevés nyomdai és papírköltséggel előállított — szelvényei, amikkel dolga van a pénztárosnak, a kalauznak, a buszsofőrnek, az utasnak. Holott elég lenne a személyi igazolványt felmutatva bizonyítani az utazás során, hogy jogos-e a kedvezményezettség. — Aminek pénzbeli ellentételét a MÁV és a Volán egyébként kérhette és kapja is a kormánytól: kárpótolják a közlekedésieket a kieső bevételeikért.

Nem hiszem, hogy a kárpótlás összegének megállapításához kellene a kiadott ingyenes utazási szelvények bizonyára csak nagy adminisztrációval elkészíthető számadása. Az ugyanis könnyen hamisítható. Például azzal az „eljárással", amiről a hozzám közel álló körben hallottam a minap. Nevezetesen: mi lenne akkor, ha megszerveznék a hetvenesek, hogy ezerszámra kérik a jegypénztárakból az ingyenes utazásra jogosító, külön nekik nyomtatott szelvényeket, milliónyi kilométer hosszakra — s nem utaznak vele sehová. Akkor ki, kit, miért, milyen alapon kárpótol?

Gyanítom, hogy az *„ingyen cirkusz"* lenne. Helyette önrablást ajánlanék a t. utasszállítóknak: *foszszák meg magukat az ingyenes szelvényesdi játéktól!* Mérhető hasznuk lesz belőle. Utasaiknak meg pláne... pláne...

Szabó Magdolna

Mozi, klub, kerthelyiség: postásház

Somogyi Károlyné felvétele

Ha valaki két év óta nem járt a József Attila sugárúton, nem ismer rá a Postás Művelődési Házra. Eltűnt a régi, ütött-kopott, salétromos falú épület, a helyén cseréptetős, frissen festett ház áll, amely formájában sem emlékeztet elődjére.

1987 júniusában zárták be az elhasználódott, régi házat, amelynek szürke moziterme még olajos padlós volt. A postai vezetőknek abban az alapvető kérdésben kellett dönteniük, hogy végleg becsukják-e, vagy teljesen újjáépítik a szakma művelődési házát.

Szerencsére, a megmaradás *mellett tették le a garast, méghozzá nem is keveset: a teljes átalakítás és a berendezés 35 millió forintba került.* Manapság, amikor a művelődési házak inkább megszűnnek, mintsem megújulnak, ez igen jelentős cselekedet volt.

A Csomitervre bízták az új arculat megrajzolását, amelynek munkái Eszenyi Aladár felelős tervező nevéhez fűződnek. Az épület belső tervezője Szarka Mária, a postaigazgatóság tervezője volt. A Szegedi Építőipari Szövetkezet pedig megvalósította mindazt, ami a tervrajzokban állt.

A külső kép megváltozásáról már szóltunk. *A ház belső szerkezete is erősen átalakult.* A mozi-színházterem valamivel kisebb lett — a szellőzőnek, gép- és kazánháznak kellett helyet szorítani. Ezenkívül a kisebb helyiségek alaprajza is más.

A parkettázás, a technikai berendezések (film- és színháztechnika, világítás) vadonatújak. A nagyteremben kétszáz vendég ülhet világosbarna kárpitozású, puha székekbe. A fából készült harmonikaajtóval kettéválasztható klubban műbőr fotelek, alacsony asztalok, fém-üveg folyóiratpolc, színes tévé állnak a tükrös falak között.

A büfében a fa jelenléte dominál: a lámpák, székek és asztalok (rajtuk terítő és száraz virág) színei a berendezés ízléses összeválogatására utalnak. Az udvar egyik sarkát nyáron kerthelyiséggé alakítják.

A balett-, szabás-varrás és nyelvtanfolyamok már működnek a házban, a postásmozi, évtizedes hagyományként, *vasárnaptól új életre kel.* Jövő héttől a hanglemezbarátok klubjukban hallgathatják kedvenc muzsikáikat. A nagyteremben a mozin kívül még színház- és pódiumelőadások is lesznek. A postások pedig természetesen zártkörű ünnepségeket is tartanak művelődési házukban, amely egyébként nyitott kapukkal vár mindenkit. Az átadási ünnepség ma, pénteken délután 6 órakor kezdődik.

Rácz Erzsébet művelődésiház-igazgató, aki július 1-jén csöppent az átalakítási és szervezési munkák kellős közepébe, mosolyogva mutat a kapu fölötti, narancsvörös betűkkel virító táblára:

— Itt egyelőre a „Postás Klub" fölirat szerepel, de csak addig, amíg az igazi el nem készül. A klub elnevezés zártkörű helyre utal, ahová csak igazolvánnyal lehet belépni. Ez azonban ne tévesszen meg senkit. Valódi nevünk — amely a pénteki megnyitóra küldött meghívón is olvasható: *Postás Művelődési Ház!*

Nyilas Péter

Pártok és forintok

Több mint négyórás vita után szerdán sikerült megegyezniük az ellenzéki pártok képviselőinek abban, hogy az idén finanszírozásukra fordítható, a kormány által elkülönített 100 millió forintot normatív alapon, a bevallott tagság létszáma szerint osztják el. A tanácskozáson, amelyet kormánytisztviselők jelenlétében tartottak meg, a résztvevő 15 párt képviselői elvetették az egyenlő elosztás elvét, ugyanakkor egyetértettek azzal, hogy az alapellátás egymillió forintos összege minden újonnan megalakult pártot megillet.

Mint ismeretes, a jelzett 100 millió forint úgy tevődik össze, hogy a Parlament 50—50 millió forintot elkülönített az MSZMP, illetőleg a társadalmi szervezetek 1989. évi költségvetési támogatásából.

Hosszas vita után végül is megegyezés született abban, hogy a taglétszám alapján különböző — nagy, közép és kis párt — csoportokat hoznak létre, s ennek alapján részesülnek majd a 100 millió forintból.

A sávos beosztást figyelembe véve a nagy pártok közé sorolták a Független Kisgazdapártot, a Magyar Demokrata Fórumot és a Magyarországi Szociáldemokrata Pártot, a közepesek közé tartozik a Magyar Néppárt, a Szabad Demokraták Szövetsége, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége, a Münnich Ferenc Társaság, a kis pártok kategóriájába került a Fidesz, a Független Magyar Demokrata Párt, a Kereszténydemokrata Néppárt és a Magyar Függetlenségi Párt.

A gondok felszínén

A szennyvíz alantas, mivel ha van elvezetését szolgáló csatorna, akkor az a föld alatt megbújva kígyózik, másrészt, ha nincs felgyülemlésének helyén ilyen vezeték, akkor bizony más módon kell elszállítani, mert ennek elmulasztása előre belátható — kellemetlen helyzetbe kényszeríti azokat, akik kénytelen-kelletlen utánpótlásáról gondoskodnak. Sajnos, az sem mellékes, hogy a szennyvíz hová kerül, mivel az eredeti állapotában mindenütt hívatlan vendégként jelenik meg. A probléma megnyugtató rendezéséhez tehát szennyvíztisztítóra van szükség.

A fenti tézis igazsága, sajnos, Szegeden is egyre inkább érezteti hatását, mivel az elmúlt 30—40 évben a város kommunális hálózatát hibás műszaki koncepció alapján építették meg. A vezetékes vízellátás kiépítésekor a szennyvíz elvezetéséről valahogy megfeledkeztek. E mulasztás pótlása elodázhatatlan, de az ehhez szükséges milliárdok jelenleg hiányoznak a tanács zsebéből.

A szakemberek terveket készítenek, az illetékesek pedig — az egyre szűkülő pénzügyi keretből — meg sem kísérlik a lehetetlent: legoptimálisabb számításaik szerint is csak a jövő évezredre várható az egyre súlyosbodó helyzet megoldása. Addig a kis lépések taktikájára kárhoztatva próbálják megoldani az egyelőre megoldhatatlant.

Az újszegedi Holt-Maros átmenetileg szennyvíztárolóvá züllött, a Tisza csodával határos módon bírja még a szennyezést, legalábbis a vízminták ezt tanúsítják. A meglévő csatornahálózat gyakran túlterheltnek mutatkozik, a peremkerületekben pedig alkalmanként már alig-alig folyik el a szennynek árja. Azokról a városrészekről, ahol még csatorna sincs, csak annyit: egy váratlan csapadékos évben megnövekedne a talajvízszint, és akkor..., de ne fessük az ördögöt a falra.

A jelenlegi körülmények között a csatornaépítések csak a „segíts magadon, az Isten is megsegít" elvét követve gyorsíthatók meg, bár a fentről jövő támogatást egyre szűkmarkúbban mérik. A tanács a lakosság — lakásonkénti 40 ezer forintos — önerős beruházását hosszú lejáratú, kis kamatú hitelben megelőlegezve támogatja, valamint további 60 ezer forinttal. Erre évente mintegy 200 millió forint áll rendelkezésére.

Végül néhány konkrétum: A móravárosi csatornafektetés első és második üteme ebben az évben befejeződik, úgyszintén a Csap utca—Bánk bán utcai munka. Az alsóvárosi Boszorkánysziget utcai főgyűjtő kiépítése folyamatban van, míg Baktón most szervezik a töltés és a Vörös zászló utca közötti szakasz építését.

Jövőre tehát tovább araszolunk a jelenleg még távolinak tűnő cél felé.

Varga Iván

Zaj utca

A Danubius rádió hajnali magazinműsorában a színházi bakikról, röhejbe fulladt drámai előadásokról diskuráltak a telefonon jelentkezők a műsorvezetővel. A hallgatók az éter hullámain át követhették a beszélgetést, az élménybeszámolók fonalát. Újabb hívó jelentkezik!... Krrr, brrr, trras... Jó estét kívánok... — szűrődik ki az értelem zajból a telefonáló hangja. Próbáljon kicsit hangosabban beszélni, nagyon rossz a vonal — kéri az ismeretlen (mivel a nevét nem értem) telefonálót a műsorvezető. Részemről ez a maximális hangerő! Utcai fülkéből beszélek, a harmadik kerületi Zaj utcából, de most itt csend van. Mi viszont alig halljuk, amit mond (mintha a vonalba egy traktor is bekapcsolódott volna), sajnos nem tudjuk beadni... Telefonhelyzet: 1989. november 2., 0 óra 28 perc, Magyarország, Budapest, a leendő világkiállítás helyszíne.

V. I.

Cikkünk visszhangja

Javaslatunk a semmibe veszett

A „Nyomorúság halmozása" címmel jelent meg írás a Délmagyarország október 27-i számában a Mérey utcai tüdőgondozó intézet nyomorúságos helyzetéről, illetve az épülettel kapcsolatos huzavonák enyészetbe torkolló következményeiről. A cikk megemlíti, hogy az épület hasznosításával kapcsolatban felmerült egy ideggondozó központ odatelepítése is.

Mi lett volna ez az ideggondozó központ? Ennek az elképzelésnek az *eredeti tervét 1978-ban nyújtottuk be a szegedi városi tanács egészségügyi osztályához,* „Mentalhygienes Centrum" néven. A javaslat a városban működő, egyaránt rendkívül rossz feltételek mellett dolgozó három ideggondozó (a városi, a megyei és az ifjúsági) intézet közös telepítését, szakmai és gazdasági szempontból előnyös együttműködési tervét tartalmazta. Emellett ide csatlakozott volna a Telefon Lelkisegély Szolgálat, a krízis intervenciós ambulancia és egy mentalhygienes klub. *Ez a javaslatunk* — a szegedi hagyományokhoz méltóan — *a semmibe veszett*, de Pécsett a mi elképzeléseinkhez hasonló központot valósítottak meg. Itt minden gondozóintézet maradt a maga nyomorúságában, és megpróbáltak továbbra is önálló megoldásokat keresni. A társadalmi szükséglet és a szakmai igény megteremtette az S. O. S. Telefon Lelkisegély Szolgálatot, a Ferenczy Klubot, a pszichotikus betegek klubját, hasonlóan rossz tárgyi feltételek mellett. 1985 őszén az eredeti elképzelésekhez részben csatlakozott volna az Ifjúsági Ideggondozó Intézet új részlegének, a Drog Ambulanciának az elhelyezése is, *így merült fel 1986 tavaszán a Mérey utcai épület megtekintése.* A Mentalhygienes Centrum idetelepítése hamar lekerült a napirendről, egyrészt a cikkben ismertetett okok miatt, *másrészt az ideggondozók vezetői ekkor tudták meg, hogy a Tüdőgondozó Intézet — évek óta készenlévő tervek birtokában — teljes joggal igényt tart az épületre.* Az eltelt évek során részleges megoldások születtek: a két Felnőtt Ideggondozó Intézet ez év nyarán a Kossuth Lajos sugárúti kórházban kapott elhelyezést, a Drog Ambulancia 1988-ban a Fésű utcai volt bölcsődében. *Az Ifjúsági Ideggondozó helye azonban a mai napig sem változott*, noha az elmúlt év bővelkedett a jelenlegi elhelyezésnél semmivel sem jobb kényszermegoldási javaslatokkal kapcsolatos vitákban.

A munkafeltételeinket csakis az embertelen jelzővel illethetem. A betegfogadási és a gyógyítási körülményeink *minden tekintetben szégyenletesek.* Bízom benne, hogy a Fidesz szegedi regionális szervezetének (Délmagyarország, 1989. október 28.) javaslatához, miszerint az Ifjúsági Ideggondozó Intézet a munkásőrség Rákóczi téri épületében nyerjen elhelyezést, többen is csatlakoznak, és *az illetékes tanácsi szervek végül képesek lesznek a fontos közügyekre is odafigyelni!*

Farkasinszky Teréz
intézet- és ambulancia-vezető főorvos

A plafon a csillagos ég?

Szabadáras déligyümölcsök

Az idén a szokásosnál jóval előbb megjelentek az üzletekben a déligyümölcsök, a választék is nagyobb, az árak viszont megdöbbentően magasak, s a vásárlók nem értik, miért kerül például a banán az egyik helyen 60, a másik helyen pedig 120 forintba? Az MTI munkatársa a Délkernél érdeklődött, milyen déligyümölcs-kínálatra számíthatunk az idei szezonban, s várható-e, hogy a későbbiekben talán valamelyest mérséklődnek az árak.

Az idei szezontól szabadáras kategóriába sorolták a déligyümölcsöket, ennélfogva a Délker csak ún. ajánlott fogyasztói árakat javasolhat viszonteladói partnereinek. Az árakkal kapcsolatos kedvezőtlen tapasztalatokat több ízben jelezték a kereskedelmi minisztériumnak és az árhivatalnak, az árellenőrzésnek azonban úgy tűnik, ebben az esetben nincs gazdája. A plafon marad a csillagos ég, mindenki annyiért árusíthatja a déligyümölcsöt, amennyiért az elkel. A Délker mindezek ellenére optimista, hiszen — mint mondják — csak a primőr árukért lehet ilyen magas összegeket kérni.

Várható, hogy ha a későbbi szállítmányok beérkeznek, és az ellátás egyenletesebbé válik, az árak is mérséklődnek.